

Jaroslav Pospíšil – tiskař, nakladatel a knihkupec

Posudek diplomové práce

V nižším stupni studia si diplomantka jako téma bakalářské práce zvolila dějiny východočeské knihtiskařské a nakladatelské firmy Jana Hostivíta Pospíšila. V magisterském stupni se rozhodla v tématu pokračovat, avšak poučenějším způsobem a v dobových souvislostech. Hned v úvodu diplomové práce jasně formuluje, že téma práce z dějin nakladatelského podnikání bude zpracováno s ohledem na dějiny každodennosti. Že se nebude jednat o prázdné proklamace, dokazuje několika odkazy k dobovému tisku, ze kterého uvádí relevantní informace ze života Jaroslava Pospíšila syna, jehož filiálka, později samostatná firma působila v Praze.

Základní pramenný zdroj, ze kterého diplomantka vychází, je osobní fond Jaroslava Pospíšila, deponovaný v literárním archivu Památníku národního písemnictví. Diplomová práce má do značné míry charakter studie, které se obvykle připojují k edicím korespondence, což je jeden ze standardních výstupů při zpracování archivních fondů.

V kapitole pojednávající život Jaroslava Pospíšila se autorka zaměřila na události bezprostředně související s jeho profesní kariérou – jedná se o Pospíšilovo osamostatnění v rámci rodinného podniku, dále o jeho univerzálním působení ve významném dobovém časopisu Květy a o otevření prostoru pro pokračování firmy v další generaci (zeť Jan Otto, syn Jaroslav Pospíšil ml.). Cituje relevantní místa z dochované korespondence s Tomášem Burianem a z tiskovin, využívá přitom internetově dostupnou databázi Kramerius, která badatelům zpřístupňuje jinak obtížně dostupné noviny a časopisy 19. století.

Z rodinné kroniky. Tak by se mohla jmenovat další kapitola práce. Autorčin úmysl srovnat osobnosti rodu Pospíšilů se rozrostl do epické šíře a rovněž mimo zadané téma. Pokud by zařadila srovnání otce se synem na konec životopisné části, vše by bylo v pořádku.

V kapitole týkající se kontextu, do něhož je zasazeno období Pospíšilova podnikání, autorka uvádí množství známých skutečností, ve kterých se ztrácejí cenné informace o atmosféře a podmínkách nakladatelského podnikání od 40. do 80. let 19. století. Cituje při tom ze dvou hlavních cizojazyčných pramenů k dějinám nakladatelského podnikání v Čechách (Köllner, Šimeček). Hodnotu diplomové práce v mnoha ohledech objevně snižují právě tyto pasáže opakující již opublikovaná fakta.

Interpretace Pospíšilovy podnikatelské činnosti, která je velmi solidně opřena o studium archivních pramenů, přináší řadu nových informací o ekonomických podmínkách

nakladatelského podnikání, rovněž je zásadním příspěvkem k distribuci a tím i k četbě v různých sociálních skupinách. Neméně zajímavé informace se týkají vytváření edičního plánu, který vznikal částečně díky kontaktům s významnými osobnostmi, částečně na základě zpětné vazby Pospíšila se čtenáři. Z dochované korespondence diplomantka těží zvláště v kapitole o vztahu mezi autorem (např. Burianem) a nakladatelem, která je autentickým svědectvím Pospíšilovy praxe. Na tomto místě je třeba vyzdvihnout svědomitý přístup diplomantky ke kvalitnímu zpracování archivních pramenů! Úctyhodné množství odkazů a celý poznámkový aparát dokládá tuto kvalitu práce.

Komparace dvou nejvýznamnějších venkovských firem – Pospíšilů a Landfrasů, které zásadním způsobem podmiňovaly a ovlivňovaly tiskovou produkci a četbu na českém venkově v rámci monarchie, zasazuje Pospíšilovo pražské působení do potřebných souvislostí.

Téměř povinnou součástí knihovědné diplomové práce je uvedení typografických, dekoračních a ilustračních prvků knižní výzdoby. Tohoto úkolu se diplomantka zhostila výborně. Dokládá skrovné Pospíšilovy možnosti vycházející částečně z celkové zaostalosti v oblasti technologií, částečně z jeho vlastních ekonomických podmínek. Na doplnění by bývalo bylo vhodné uvést srovnání s dobovou úrovní typografie a ilustrace ve vyspělých evropských zemích (Anglie, Francie). Taková doplnění mohla být i na dalších místech práce, např. by bylo zajímavé vyložit, proč se Pospíšil rozhodl vydat právě vojenský spisek?

Slabinou objevené práce z oblasti dějin nakladatelského podnikání je poněkud nelogické strukturování, ke kterému se diplomantka uchýlila až v poslední fázi psaní práce, když do původní struktury neorganicky zařadila rozšiřující pasáže. Další slabinou diplomové práce je úroveň slohového zpracování, stylově totiž zaostává za metodologickou a obsahovou úrovní, která by ji pravděpodobně kvalifikovala mezi vynikající. Navrhuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako velmi dobrou.

V Praze 12. 1. 2016

Mgr. Alena Petruželková

Konzultantka

Diplomové práce

Aspekt kv. práce	Vysvětlení	Možné hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	<i>Práce je z hlediska metodologického i zpracování tématu bez větších výhrad, struktura práce je nelogická.</i>	25bodů
přínos a novost práce	<i>Práce přináší nové informace.</i>	20 bodů
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	<i>V práci jsou využity relevantní prameny a jejich citace.</i>	20 bodů
slohové zpracování	<i>Rozsah odpovídá požadavkům, odborný sloh není důsledně dodržen.</i>	10 bodů
gramatika textu	<i>Práce neobsahuje závažné chyby.</i>	5 bodů
CELKEM		80 bodů

Hodnocení bc. a dipl. prací

Bodový zisk za práci	Hodnocení
0-50 bodů	Neprospěl, nedoporučeno k obhajobě
51-60 bodů	Dobře (3)
61-80 bodů	Velmi dobře (2)
81-100 bodů	Výborně (1)